

vso natančnostjo in previdnostjo, držeč se pri tem strogo zadržati pri pravilni in zakoniti do- ločil ter imajoč pred očmi vedno in predvsem le dobrobit tiskarne.

Zato predlaga:

III. redni občni zbor izvoli odobriti ra- čunski zaključek „Učiteljske tiskarne v Ljubljani, registrovane zadruga z omejenim jamstvom“ za leto 1908. in podeli upravnemu svetu absolutorij.

Pri četrti točki se oglasi podpredsednik Wider in poroča:

Čisti dobiček znaša K 3419-72
Upravni svet predlaga 5% obresti
na polno vplačane deleže v
znesku 1522 08

Ostanek K 1897-64

pa se pripiše rezervnemu fondu, ki bo narastel od K 1361— na K 3258-64.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Volitve so se vršile na predlog zadrug- nika Petriča z vzklikom in so bili voljeni v upravni svet: Bernot Ivan, Črnagoj Fr., Jelenc Luka, Trošt Franc Ksaver in Wider Karel. Namestnika pa Likar Janko in Likozar Anton. V nadzorstvo pa: Dimnik Jakob, Pretnar Ja- kob, Sadar Vendelin, Skulj Fr. in Žirovnik Janko.

K slučajnostim se oglasi zadrugnik Schmeidek in vpraša, kakaj ni iz računov raz- vidno stanje „Domačega ognjišča“ in „Naše bodočnosti“. Podpredsednik Wider pojasni, da ni mogoče postaviti v račun vsake malenkosti zase, da pa ima vsak zadrugnik vpogled v knjige, iz katerih se lahko pouči o stanju na- ših listov.

Ko še zadrugnik Bernot izjavi svojo mi- sel, da morajo biti uredniki listov dobro pla- čani, da se lahko z veseljem posvetijo urejanju, zaključil predsednik zborovanje.

Zadrugnik Gangl pa se zahvali predsedniku za vzorno vodstvo zborovanja in vsemu uprav- nemu svetu za trudopolno in vestno delovanje.

Kranjsko.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovi- vim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani je imelo svoj občni zbor za l. 1908. dne 7. malega travna 1909. Predsednik Juraj Režek prav iskreno pozdravi cenjene tovariše, ki so se v izredno velikem številu odzvali vabilu na današnji občni zbor. Tolika udeležba priča o velikem zanimanju in o skrbi za poslovanje ter napredek našega baš v se- danjih razmerah prepotrebne družstva. Tudi omenja, da je v dobi teh dveh let naša stara neprijateljica kruta smrt kaj marljivo segala s svojo koščeno roko v naše vrste. Ugrabila je lepo vrsto dobrih naših tovarišev društvenikov, in sicer v letih 1907. in 1908. šest, v letu 1909. pa že tri, ki so nam ostavili poleg vdov še obilico nepreskrbljenih sirot, kar je težko obremenilo društveno imetje — in treba bo največje varljivosti, da ne posežemo po glav- nici. V znak kolegijskega sočutja in časten spomin teh blagopokojnih tovarišev so se na predsednikov poziv dvignili zborovalci s svojih sedežev.

Iz tajnikovega poročila smo povzeli, da je v dobi od 1. prosinca 1907 do 31. grudnia 1908 pristopilo 6 udov, izstopila sta 2, umrlo pa 6, in sicer: Fran Muhič, Štefan Primožič, Leopold Abram, Jakob Cepuder, Ludovik Fetič-Frankleim in Fran Gregorač. Vsi po- kojniki so bili vestni učitelji, dobri kolegi, skrbni očeti in soprogi. Večina imenovanih je preminula v najlepši moški dobi. Bodi jim blag spomin in sveti naj jim večna luč!

Društvo je imelo koncem poslovnega leta 1908. še 112 udov in je podpiralo 28 udov in 19 sirot.

Blagajnik Josip Cepuder je izkazal v mi- nulem društvenem letu 17.713 K 60 h pro- meta. Društveno imetje znaša 127.814 K 20 h. V preteklem letu 1908. se je pomnožilo za 1325 K 22 h.

Tov. Fran Gale je imenom pregledo- valcev društvenega računa izjavil, da so knjige pregledali in jih našli v popolnem redu ter je predlagal blagajniku in odboru oprostiti, kar se je soglasno sprejelo. Isti je tudi predlagal, da naj se dolgovni stroške izterjajo in vse bra- nilne knjižnice vinkulirajo.

V odbor so bili izvoljeni: Juraj Režek (predsednik), Jakob Dimnik (predsednikov namestnik), Jakob Furlan (blagajnik), Aloj- zij Kecelj (tajnik), Fran Črnagoj, Josip Gregorin, Luka Jelenc, Anton Li- kozar in Janko Žirovnik.

Občni zbor „Narodne šole“ je bil o Veliki noči v „Narodnem domu“, kakor smo že omenili zadnjič. Društvo ima namen, pod- pirati šolsko mladino s šolskimi potrebščinami ter ima 6179-61 K premoženja. Šolskega blaga za revno mladino se je razposlalo za 3910 94 K. V odbor so bili z vzklikom izvoljeni tovariši: A. Razingar, predsednik; J. Dimnik, podpredsednik; J. Cepuder, tajnik; A. Kecelj, blagajnik; J. Furlan, J. Gre- gorin, J. Likar, J. Režek in Fr. Trošt, odborniki.

Postojnskega učit. društva redni občni zbor se vrši v Postojni dne 6. maja 1909 v šolskem poslopu ob pol 11. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom:

a) običajne točke;
b) predavanje prof. Fr. Orožna „O zemljepisnem pouku o ljudski šoli“;

c) „Sestava podrobnega uč- nega načrta za kmetijski pouk v ljudski šoli“ (posebne ure), poročata za vipavski sod. okraj tov. Anton Skala, za ostale tri okraje tov. Janko Gad.

Končno se bo sklepalo o nagrobnih spo- menikih, ki se imata postaviti tovarišema Ljudevitu Kranjcu in Antonu Bezgu.

Odbor vljudno vabi vse učiteljstvo k zborovanju ter tudi opravičeno pričakuje polno- številne udeležbe zlasti z ozirom na točki b) in c). Na veselo snidenje!

Štajersko.

Poziv. Socialni odsek „Zveze slov. štaj. učiteljstva in učiteljic“ nujno poziva slov. štaj. učiteljstvo, da prepiše volilne imenike, ki so baš sedaj razporejeni pri vseh županstvih. Ne le vpogled, temveč tudi celoten ali le delan prepis volilnega imenika je po postavi vsakemu dovoljen, če je volilec v dotični kuriji, oziroma občini ali ne. Za agitacijo i. dr. je nujno po- trebno, da ima vsak čas pregled volilcev in to je le mogoče, če se napravi prepis volilnega imenika. S prepisom imenika v roki se lahko posvetujete z možmi in prišli bodete marsika- teri nerednosti na sled, da marsikateri ni vpi- san, ki bi moral biti, in da je marsikateri vpi- san, ki bi ne smel biti. Obrnite vso pozornost reklamacijam in poučite v tem oziru tudi vo- lilce. Pozor pa na mahinacije klerikalnih agi- tatorjev! Zasedajte, koga bodo v volilne ime- nike hoteli reklamirati, oziroma koga bodo hoteli iz volilnega imenika izreklamirati. Zoper vsako reklamacijo je ugovor, oziroma protire- klamacija dovoljena.

Prepis volilnega imenika naj se dobro hrani in po končani volitvi pošlje predsedniku dotič. okrajnega soc. odseka. Apelujemo na zavednost učiteljstva ter upamo, da v zbirki prepisov volilnih imenikov ne bo vrzeli, ki bi pričale o brezbriznosti učiteljstva tega ali onega kraja. Prepis volilnega imenika je postavno do- voljen vsakomur in upamo, da učiteljstvo stori to sicer lahko, a važno — za sedaj in za bo- dočnost važno — delo.

Časi so tako resni in odločilni za mnogo let, najbrže za vso bodočnost, da naj smatra vsak za svojo sveto dolžnost, da vstopi kot so- bojevnika v bojne vrste in kličemo torej vsi na krov in takoj na delo!

Učiteljsko društvo za svetolenarski okraj je zborovalo 1. aprila pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Tokrat ne bom tožil svojih tova- rišev, da so malomarni in brez stanovske za- vednosti. Z novim letom smo se vsi poboljšali. Upajmo, da ostane tudi v bodoče tako.

Pri dopisu učiteljskega društva za laški okraj v zadevi slovenskega uradovanja se kon- statira, da imamo še dve šoli v okraju, ki ne pišeta niti zapisnikov domače učiteljske kon- ference, ne razrednih uradnih spisov — slo- venskih. To je zapostavljanje domačega jezika in klečeplazstvo pred višjimi uradi. Sprejme se nasvet laškega učiteljskega društva. Bomo videli!

Zanimivo je bilo poročilo tovariša Antona Ogorelea od Sv. Barbare v Halozah. Tovariš nas je opozoril, kako se naj med razne pre- mete vplete kmetijski pouk, kako naj učenci povprašujejo svoje starše po tem in onem, kar se v šoli uči, da tako tudi starši sodelujejo pri pouku in se zanimajo za šolo. S posebnim zado- voljstvom — pa smo poslušali poročilo o ple- tarski šoli in o vzorno urejeni šolarski ku- hinji.

Vidi se, da je tovariš učitelj z dušo in s telesom in dobrotnik svoje občine. Posnemajmo ga! Hvala mu tukaj za njegovo poročilo.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo. Za ustanovnico „Učit. konvikta“ so nadalje vpla- čali: Vrtovec Andrej v Tolminu 10 K, Logar Miroslav v Soči 3 K, Marinič Josipina v Drez- nici 2 K, Kašča Franc v Tolminu 3 K, Pav- liček Berta v Tolminu 2 K, Rode Silvester v Tolminu 2 K, Sedej Ana v Tolminu 1 K. Gabrijeleč Marica 1 K, Mesar Ljudmila na Reki-Straži 2 K, Stres Anton v Cerknem 3 K, Gerželj Albina v Cerknem 3 K, Gerželj Ivan v Cerknem 3 K, Mozetič Ivanka v Cerknem 3 K in Volarič Ljudmila v Novakih 2 K. Do- sedaj vplačanih 143 K. Hvala vsem!

Okrožnica, ki kroži po tolminskem sod- nem okraju je nekje obšla. Tovarišice in tovariši, zavedajte se svojih stanovskih dolž- nosti!

Za potovalno knjižnico tol. učiteljstva je darovala gospa Olga Kokole kakih 20 knjig. Hvala! O d b o r.

Trst.

Učiteljsko društvo za Trst in okolice naznanja, da ima v nedeljo, dne 18. t. m., v šoli na Proseku svoj občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo knjižničarja in odsekov.
5. Izprememba pravil.
6. Volitev novega odbora in mnogih funkcionarjev.
7. Slučajnosti.

Obilne udeležbe od strani domačih in bližnjih tovarišev želi o d b o r.

Književnost in umetnost.

Nova knjiga! Izšla je v „Učiteljski tiskarni“ nova potrebna knjiga: Sadjar- stvo. Njega najvažnejši nauki za pouk v ljudski šoli in za kmečke potrebe. Cena 1 K. S poštnino vred 1-20 K. — 120 strani.

Sadjarstvo se je v zadnjem času tako po- vzdignilo, da tvori važen del dohodkov pri nas Slovenceh. Zato imamo pri naših šolah šolske vrtove in pri pouku se oziroma na to stroko. Vendar do sedaj nismo imeli knjige, ki bi se mogli po nji ravnati. Še bolj pa smo pogre- šali strokovnih terminov. Temu naj ta knjiga odpomore.

V začetku je bila namenjena le sloven- skemu kmetu sadjarju; zato se naj pridno širi med ljudstvo. Dobiva se pri lastniku Jos. Klemenčiču, učitelju, Sv. Trojica v Slov. gor.

Politiški pregled.

* Abdikacija cesarja Frana Josipa? „Ostdeutsche Rundschau“ javlja, da se name- rava prirediti cesarju zahvalna manifestacija za ohranitev miru. Ta slavnost se priredi, kakor zatrjujejo merodajni krogi, istočasno ko sprejme cesar naslov bosanskega kralja. Takoj nato bo cesar docela ali pa deloma odložil vladne posle. Rumunski „Lloyd“ poroča, da je prestolona- slednik nadvojvoda Franc Ferdinand sprejel ministre v avdijenci in si dal natančne poro- čati o vsakem posamnem resortu, kar izpri- čuje, da se je že jel intenzivno baviti z vlad- nimi posli.

* Evropske konference, ki je bila šest mesecev na dnevnem redu političnih raz- prav, menda ne bo. Francija stoji na stališču, da zdaj, ko je vprašanje bosanske aneksije ure- jeno, ni potrebe za tako konferenco. Sodeč po pisavi angleških listov, je tudi Anglija ne za- hteva več.

* Naseljevanje Madjarov v Slavoniji. „Pesti Hirlap“ priporoča madjarski vladi, da nakupi neko veliko posestvo, ki je naprodaj blizu Virovitice v Slavoniji in da tamkaj na- seli Madjare, ki se s pomočjo madjarske vlade povrnejo iz Amerike.

* Srbija. Čete so se razšle, tudi zbor prostovoljcev je razpuščen. Člani so se vrnili v svojo domovino.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Notranjska posojilnica v Postojni 50 K; tov. Julij Čenčič iz Vrem 2 K; tov. Angela Tro- štova in tov. Julij Slapšak iz Vodic 4 K; Jakobina Dimnikova iz Ljubljane 2 K; skupaj 58 K; zadnjič izkazanih 506-86 K; doslej darovanih 564-86 K. Bog plati!

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Ve- sela družba v Idriji 33 K; g. A. Ši- benik, žel. uradnik v Ljubljani 60 vinarjev. Ljubljanski učiteljski študenti 5 K; tov. Albin Lajovic nabral pri zaroki Hilde pl. Ortok v Smartnem pri Litiji 8-24 K. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Valentin Zavrl in Ernestina Oman iz Begunj na Gorenjskem; Karel Trošt iz St. Jerneja; Mavro Tramšek (3 K), Ivana Tram- šek, L. Petrič (3 K) in A. Daneu, vsi iz Sromelj pri Brežicah. Bog plati!

Blagajniške posle vdovskega učit. društva je prevzel dne 13. t. m. novoizvo- ljeni blagajnik tov. Jakob Furlan. Denar se bo vdovam pošiljal po pošti.

Spisi Mišjakovega Julčka, I. zvezek, se razpošiljajo te dni šolskim vodstvom za šo- larske knjižnice.

Poziv. Tovariši maturanti iz l. 1889. obhajamo letos 20 letnico mature. Želeti je, da se snidemo zopet enkrat vsi, kakor smo si obljubili ob 10letnici. Podpisani prosijo vse svoje tovariše iz l. 1889., da mu prijavijo svoje želje, kje, kdaj in kako bi obhajali 20 letnico. Določiti je treba kak dan v velikih počitnicah, kraj pa tak, da bo priličen tudi tovarišem iz Štajerske. Pripravljalni odbor, se- stoječ iz tovarišev Cerarja, Siča in podpisane- ga, bo, oziroma se na prijavljene želje, določil vse podrobneje in to pravočasno prijavil v „Učit. Tovarišu“.

Karel Wider, učitelj v Ljubljani, Wolfsove ul. 5.

Nasilje. Drž. pravdnštvo v Ljubljani je do pičice konfisciralo brošurico „Slovenska vi- soka šola v Ljubljani“. Na Dunaju in v Gradcu uganjajo nemški dijak največja barbarstva, v Ljubljani pa se slovenskemu dijaštvu zamaše usta, da ne more tega povedati slovenski jav- nosti. Nasilje, ki resno tekmuje z Rauchovim na Hrvaškem za prvenstvo! Slovensko dijaštvo že poskrbi, da drevesa državnega pravdnštva ne dosežejo nebes.

Poziv. Okrog binkošti priredi zbor „Na- rodne čitalnice v Kranju“ s sodelovanjem učit- eljstva kranjskega okraja v telovadnici „Go-

renskega Sokola“ v Kranju koncert na korist „Učit. konvikta“. Vzpored, katerega objavimo v eni prihodnjih števil, bo obsegal 2 mešana zbora a capella in 1 mešan zbor s spremljeva- njem orkestra, 2 orkestralni točki, 1 dvoglasni ženski zbor ter po 1 solo — točko za sopran in bariton s spremljevanjem klavirja, pa 1 moški zbor. Člani in članice kranjskega učitelj- skega društva, ki nameravajo sodelovati pri tem koncertu, se s tem najljubšeje pozivljajo, naj se takoj zglase pri tov. V. Rusu po do- pisnici, na katero naj napišejo, kateri glas pojo v mešanem oziroma v moškem zboru, da se jim nemudoma pošljejo za koncert potrebne note. Prva skupna pevska vaja se vrši ob spo- mladanskem zborovanju začetkom meseca maja. Dotlej naj pa vsak dobro in natančno preštu- dira posamezne pesmi, zlasti A. Foersterjevo „Ljubica“ in E. Adamičovo „Zaman pod oknom“.

Okrajna učiteljska konferenca za postojnski šolski okraj se vrši dne 28. jun- nija t. l. ob 9. uri dopoldne v šol. poslopu v Hruševju. Na vzporedu sta poleg navadnih točk temi: „Biološka metoda pri prirodo-pisnem pouku“, poročata tov. A. Gorjup in „Roditeljski sestanki, kateri referat morajo izdelati krajne učiteljske konference. — Dalje je naknadno naročil c. kr. okraj. šol. svet izdelati podrobni učni načrt za ženska ročna dela v po- sameznih kategorijah ljudskih šol sledečim učiteljicam: M. Curk, P. Lampe, N. Mohorčič, I. Prešeren, V. Pupps, Lj. Borštnar in M. Pe- teros. — Pri tem načrtu se je ozirati na za- htevevne izpremembe dež. šol. sveta.

Shod slov. štaj. učiteljstva v Celju dne 4. t. m. se je izvršil jako povoljno. Ude- ležba sicer ni bila mnogobrojna, ker se je shod sklical šele v zadnjem trenutku in se ni mogel pravočasno razglasiti, a zastopani so bili vsi okrajni socialni od- seki, kar priča o velikizaved- nosti in disciplini slov. štaj. učiteljstva. Obširneje poročilo priobčimo prihodnjič.

„Slovensko abecedo za ženska ro- čna dela“, spisala Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del v Preski pri Med- vodah, je odobril deželni šolski svet kot učno knjigo na slovenskih ljudskih šolah. Knjižica se naroči pri izdajateljici, stane 20 vin. ter se dopošilj. poštne prosto.

Učiteljstvu v spomin iz lepih starih časov. Bilo je takrat, ko je še vse šolstvo bilo pod nadzorstvom cerkve. In prišel je škof v neko slovensko šolo na Štajerskem nadzorovat. Po končanem pouku je vprašal ljudomili škof učitelja med drugim tudi, kako se mu kaj godi. Učitelj pa je ponižno namignil na ne- ugodno materialno stanje. Tedaj pa je pobožni škof potkal učitelja po rami, povzdignil oči proti nebesom in rekel: „Geduld, Herr Lehrer, dort oben ist der wahre Lohn!“ — Ta učit- elj je še danes živ.

Iz Ormoža pišejo: Okrajni šolski svet ormoški je izrekel g. dr. Omuleu, odvetniku v Ormožu, kot vzdrževalcu šolarske kuhinje na ormoški okoliški šoli, svoje priznanje in za- hvalo. Da bi našle naše slovenske šole mnogo posnemalcev! —

Zahvala. Dne 25. marca 1909 so pri- redili gospodje Ivan Zemljčič, c. kr. sodnik v Ormožu, Domicijan Serajnik, učitelj v Ormožu, in Franc Serajnik, učitelj v Središču, v ormoški okoliški šoli dobro uspehi komono-godbeni večer. Ker so imenovani gospodje del čistega dobička v znesku 20 K poklonili ormoški okoliški šoli, jim podpisano šolsko vodstvo tem potom izreka najpresrečnejšo zahvalo. Šolsko vodstvo Ormož- okolica, 8. aprila 1909. Jos. Rajšp, šol. vod.

Podružnica nemškega „Schulver- eina“ v Radvini pri Mariboru je imela pred kratkim svoj občni zbor. Število rednih članov je z delom nemškega nadučitelja Rupricha na tamošnji nemški šoli poskočilo od 36 na 51!

„Schulvereinsgau“ so si osnovali ko- roški Nemci pretečeno nedeljo v Celovcu za celo Koroško. Predsednikom je izvoljen ravnatelj Steinlechner.

S Tolminskega nam pišejo o novi iz- najdbi glavarja Princega: Okrajni zdravnik v Tolminu ne sme napraviti izpričevala bolnemu učitelju brez glavarjevega dovoljenja! Bolni učitelj mora prej iti glavarja prositi, da gasme zdravnik preiskati in izpričevalo dati. — Te dni je šel bolni učitelj v gornjem smislu gla- varja prositi. Glavar ga je sirovo ošteval. Ker je bolni učitelj trdil svojo bolezen, tiral ga je iz urada in zalopnil vrata za njim. Navadna Princigova olika! — Drugi bolni učitelj, ker ni mogel v visokem snegu in brez primerne hrane na Strmeu pod Predilom na tiranski ukaz šolskega nadzornika rešitve za dopust čakati, je izstopil iz službe. Človeku je zdravje in življenje najdražje. Glavar Princig in šol. nadzornik Lašič sta ustvarila na Tolminskem škodljive, pogubonosne in nevzdržljive razmere. V takih stiskah se obračamo do učiteljskih za- stopnikov in učiteljskega društva, da vse po- trebno ukrene ter zabrani tako divje postopanje z nami in našim zdravjem!

Š Tolminskega nam pišejo: Kar se dogaja pri nas že leta in leta, posebno pa za- dnje čase, presega znano potrpežljivost tolmin- skega učiteljstva. Zato je začelo med učiteljstvom vreti, in če se gospoda pri zelenih mizah ne spametuje, se utegne to vedno v nič devano učiteljstvo tako oglasiti, da bo marsikomu ne-